

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ทั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด

กรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 4 ในภาคปลายปีการศึกษา 2526 จำนวน 2,414 คน ซึ่งประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่และหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 361 คน

2. กลุ่มครู ได้แก่ ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนและครูสนับสนุนการสอน จำนวน 2,053 คน

ในการวิจัยได้จำแนกประชากรออกตามลักษณะขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งตามเกณฑ์กำหนดขนาดโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ได้ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวน 9 โรงเรียน มีประชากร

1.1 ผู้บริหาร จำนวน 122 คน

1.2 ครู จำนวน 977 คน

2. โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 14 โรงเรียน มีประชากร

2.1 ผู้บริหาร จำนวน 136 คน

2.2 ครู จำนวน 677 คน

3. โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 26 โรงเรียน มีประชากร

3.1 ผู้บริหาร จำนวน 103 คน

3.2 ครู จำนวน 399 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยได้แบ่งประชากรออกตามลักษณะขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียน

ขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี
สุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยกระจายไปตามสัดส่วนประชากร
ของโรงเรียนทุกโรงเรียนในแต่ละขนาด ซึ่งคำนวณจากตารางสำเร็จของ Krejcie
and Morgan (1970: 608) ได้ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 9 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 1.1 ผู้บริหาร จำนวน 92 คน
 - 1.2 ครู จำนวน 278 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 14 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 2.1 ผู้บริหาร จำนวน 103 คน
 - 2.1 ครู จำนวน 248 คน
3. โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 26 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 3.1 ผู้บริหาร จำนวน 80 คน
 - 3.2 ครู จำนวน 196 คน

สรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 997 คน (ดู
รายละเอียดในภาคผนวก ข.)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยอาศัยแนวในการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร
เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยยึด
ลักษณะงานนิเทศการศึกษาของ เบน เอ็ม แฮร์ริส (Ben M. Harris) นำมาประยุกต์
ให้ครอบคลุมกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้งานหลัก 8 ด้าน คือ
งานด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานด้านพัฒนาบุคลากร งานด้านพัฒนาหลักสูตร
งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์

งานด้านการบริการพิเศษอื่นๆ งานด้านเกี่ยวกับชุมชนและงานด้านการประเมินผล

รูปคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามมีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง อายุราชการและวุฒิทางการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาที่ควรจัดขึ้นภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา คำถามมี 64 ข้อ ซึ่งครอบคลุมงานหลักทั้ง 8 ด้าน คืองานด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานด้านพัฒนาบุคลากร งานด้านพัฒนาหลักสูตร งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ งานด้านการบริการพิเศษอื่นๆ งานด้านเกี่ยวกับชุมชนและงานด้านการประเมินผล ลักษณะคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ค่า คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย โดยมีสัดส่วนของคำถาม ดังแสดงไว้ในตาราง 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ตาราง 1 สัดส่วนของคำถามในแบบสอบถาม

ลำดับที่	ประเภทของคำถาม	ข้อ	จำนวนข้อ	ร้อยละ
1	งานด้านการวางแผนการนิเทศ	1 - 6	6	9.38
2	งานด้านพัฒนาบุคลากร	7 - 19	13	20.31
3	งานด้านพัฒนาหลักสูตร	20 - 26	7	10.94
4	งานด้านการจัดการเรียนการสอน	27 - 35	9	14.06
5	งานด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และวัสดุอุปกรณ์	36 - 45	10	15.63
6	งานด้านการบริการพิเศษอื่นๆ	46 - 54	9	14.06
7	งานด้านเกี่ยวกับชุมชน	55 - 59	5	7.81
8	งานด้านการประเมินผล	60 - 64	5	7.81
	รวม		64	100.00

การกำหนดระดับความถี่เห็นของคำถามแต่ละข้อ แบ่งออกเป็น 4 ระดับเลือก
คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วย โดยแทนตัวเลข 4 3 2 และ
1 ตามลำดับ

แต่ละระดับความถี่เห็น มีความหมายดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง งานนิเทศการศึกษานั้นเป็นงานที่ควรจัดขึ้นมากที่สุด
อย่างยิ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เห็นด้วย หมายถึง งานนิเทศการศึกษานั้นเป็นงานที่ควรจัดขึ้นในโรงเรียน
มัธยมศึกษา

ไม่แน่ใจ หมายถึง ไม่แน่ใจว่างานนิเทศการศึกษานั้นควรจะจัดขึ้นภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาหรือไม่

ไม่เห็นด้วย หมายถึง งานนิเทศการศึกษานั้นไม่สมควรจัดขึ้นในโรงเรียน
มัธยมศึกษา

การพัฒนาแบบสอบถาม

การพัฒนาแบบสอบถามกระทำเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำไปสำรวจข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไขปรับปรุง
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญให้ตรวจแก้ไข
3. นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญไปพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้นอีกครั้งหนึ่งร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา จึงใช้เป็นแบบสอบถามนำไปสำรวจข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ทั้งหมด โดยส่งแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 997 ฉบับ ได้รับคืน 878 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.06 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 864 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.66 ซึ่งจำแนกตามขนาดโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังปรากฏรายละเอียด ตามตาราง 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและไต่กลับคืน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	ไต่กลับคืน		แบบสอบถามสมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>โรงเรียนขนาดใหญ่</u>					
ผู้บริหาร	92	92	100.00	92	100.00
ครู	278	255	91.73	251	90.29
<u>โรงเรียนขนาดกลาง</u>					
ผู้บริหาร	103	98	95.15	96	93.20
ครู	248	211	85.08	206	83.06
<u>โรงเรียนขนาดเล็ก</u>					
ผู้บริหารโรงเรียน	80	64	80.00	64	80.00
ครู	196	158	80.61	155	79.08
รวม	997	878	88.06	864	86.66

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่ไต่กลับคืน ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม [SPSS] (Statistical Package for the Social Science) กำหนดค่าร้อยละ (Percentage) และ ไค - สแควร์ (Chi - square)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตาราง สูตรการหาค่าร้อยละ คือ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \times 100}{\text{จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด}}$$

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาที่ควรจัดขึ้นภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตารางการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้ค่า ไค - สแควร์ (χ^2) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\chi^2_{[df]} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

- เมื่อ f_o = ความถี่ที่ได้จากการปฏิบัติ
 f_e = ความถี่ที่คาดหวังว่าจะเป็นจริง (ตามสมมุติฐาน)
 df = ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degrees of freedom)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในส่วนที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list) วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตาราง และในส่วนที่เป็นปลายเปิด (Open ended) วิเคราะห์โดยการรวบรวมความคิดเห็นและเรียงตามระดับความถี่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย